

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ നവമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ നവമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഖട്ടാംഗാദ് ദീർഘബാഹുശ്ച രഘുസ്തസ്മാത് പുഥുശ്രവാഃ |
അജസ്തതോ മഹാരാജസ്തസ്മാദ് ദശരഥോഽഭവത് || 1 ||

തസ്യാപി ഭഗവാനേഷ സാക്ഷാദ് ബ്രഹ്മമയോ ഹരിഃ |
അംശാംശേന ചതുർധാഗാത് പുത്രത്വം പ്രാർഥിതഃ സുരൈഃ |
രാമലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നാ ഇതി സംജന്തയാ || 2 ||

തസ്യാനുചരിതം രാജന്യുഷിഭിസ്തത്ത്വദർശിഭിഃ |
ശ്രുതം ഹി വർണിതം ഭൂരി ത്വയാ സീതാപതേർമുഹൂഃ || 3 ||

ഗുർവർഥേ ത്യക്തരാജ്യോ വ്യചരദനുവനം
പദ്മപദ്ഭ്യാം പ്രിയായാഃ
പാണിസ്സ്പർശാക്ഷമാഭ്യാം മൃജിതപഥരുജോ
യോ ഹരീന്ദ്രാനുജാഭ്യാം |
വൈരുപ്യാച്ഛൂർപണഖ്യാഃ പ്രിയവിരഹരുഷാ -
ന്ദ്രോപിതഭൂവിജ്യംഭ -
ത്രസ്താബ്ധിർബദ്ധസേതുഃ ഖലദവദഹനഃ
കോസലേന്ദ്രോഽവതാനഃ || 4 ||

വിശ്വാമിത്രാധ്യരേ യേന മാരീചാഭ്യാ നിശാചരാഃ |
പശ്യതോ ലക്ഷ്മണസ്യൈവ ഹതാ നൈര്യതപുംഗവാഃ || 5 ||

യോ ലോകവീരസമിതൗ ധനുരൈശമുഗ്രം
സീതാസ്വയംവരഗൃഹേ ത്രിശതോപനീതം |
ആദായ ബാലഗജലീല ഇവേക്ഷുയഷ്ടിം
സജ്ജീകൃതം നൃപ വികൃഷ്ട ബഭഞ്ജ മധ്യേ || 6 ||

ജിത്വാൻമുപഗുണശീലവയോഽംഗരുപാം
സീതാഭിധാം ശ്രിയമുരസ്യഭിലബ്ധമാനാം |
മാർഗേ വ്രജൻ ഭൃഗുപതേർവ്യനയത് പ്രരുഢം
ദർപം മഹീമകൃത യസ്ത്രിരാജബീജാം || 7 ||

യഃ സത്യപാശപരിവീതപിതൂർനിദേശം
സ്തൈത്രേണസ്യ ചാപി ശിരസാ ജഗൃഹേ സഭാർയഃ |
രാജ്യം ശ്രിയം പ്രണയിനഃ സുഹൃദോ നിവാസം
ത്യക്ത്വാ യയൗ വനമസുനിവ മുക്തസംഗഃ || 8 ||

രക്ഷഃസ്വസുർവ്യക്ൃത രൂപമശുദ്ധബുദ്ധേ -
സ്തസ്യാഃ ഖരത്രിശിരദുഷണമുഖ്യബന്ധുൻ |
ജഹ്ണേ ചതുർദശസഹസ്രമപാരണീയ -
കോദണ്ഡപാണിരടമാന ഉവാസ കൃച്ഛ്രം || 9 ||

സീതാകമാശ്രവണദീപിതഹൃച്ഛയേന
സൃഷ്ടം വിലോക്യ നൃപതേ ദശകന്ധരേണ |
ജഹ്ണേദ്ഭൂതൈരവപുഷാഽഽശ്രമതോഽപകൃഷ്ടോ
മാരീചമാശു വിശിഖേന യഥാ കമുഗ്രഃ || 10 ||

രക്ഷോഽധമേന വൃകവദ് വിപിന്നേസമക്ഷം
വൈദേഹരാജദുഹിതർയപയാപിതായാം |

ഭ്രാന്തോ വനേ കൃപണവത് പ്രിയയാ വിയുക്തഃ
സ്ത്രീസംഗിനാം ഗതിമിതി പ്രഥയംശ്ചചാര || 11 ||

ദഗ്ദ്ധ്യാത്മകൃത്യഹതകൃത്യമഹൻ കബന്ധം
സഖ്യം വിധായ കപിഭിർദയിതാഗതിം തൈഃ |
ബുദ്ധ്യാമ ബാലിനി ഹതേ പ്ലവഗേന്ദ്രസൈന്യൈ -
ർവേലാമഗാത് സ മനുജോജഭവാർചിതാംഘ്രിഃ || 12 ||

യദ്രാഷവിഭ്രമവിവൃത്തകടാക്ഷപാത -
സംഭ്രാന്തനക്രമകരോ ഭയഗീർണ്ണഘോഷഃ |
സിന്ധുഃ ശിരസ്യർഹണം പരിഗൃഹ്യ രൂപീ
പാദാരവിന്ദമുപഗമ്യ ബഭാഷ ഏതത് || 13 ||

ന ത്വാം വയം ജന്ധധിയോ നു വിദാമ ഭൂമൻ
കൂടസ്ഥമാദിപുരുഷം ജഗതാമധീശം |
യത്സത്തുതഃ സുരഗണാ രജസഃ പ്രജേഷാ
മന്യോശ്ച ഭൂതപതയഃ സ ഭവാൻ ഗുണേശഃ || 14 ||

കാമം പ്രയാഹി ജഹി വിശ്രവസോവമേഹം
ത്രൈലോക്യരാവണമവാപ്നുഹി വീര പത്നീം |
ബധ്നീഹി സേതുമിഹ തേ യശസോ വിതതൈത്യ
ഗായന്തി ദിഗ്വിജയിനോ യമുപേത്യ ഭൂപാഃ || 15 ||

ബദ്ധ്യാദധൗ രഘുപതിർവിവിധാദ്രികൂടൈഃ
സേതും കപീന്ദ്രകരകമ്പിതഭൂരുഹാംഗൈഃ |
സുഗ്രീവനീലഹനുമത്പ്രമുഖൈരനീകൈ -
ർലങ്കാം വിഭീഷണദൃശാഽവിശദഗ്രദഗ്ധാം || 16 ||

സാ വാനരേന്ദ്രബലരുദ്ധവിഹാരകോഷ്ഠ -
ശ്രീദ്വാരഗോപുരസദോവലഭീവിടങ്കാ |

നിർഭജ്യമാനധിഷ്ണധ്വജഹേമകുന്ദ -

ശൃംഗാടകാ ഗജകുലൈർഹ്രദിനീവ ഘൂർണാ || 17 ||

രക്ഷഃപതിസ്തദവലോക്യ നികുന്ദകുന്ദ -

ധൂമ്രാക്ഷദുർമുഖസുരാന്തനരാന്തകാദീൻ |

പുത്രം പ്രഹസ്തമതികായവികമ്പനാദീൻ

സർവാനുഗാൻ സമഹിനോദഥ കുന്ദകർണം || 18 ||

താം യാതുധാനപൃതനാമസിശുലചാപ -

പ്രാസർഷ്ടിശക്തിശരതോമരഖഡ്ഗദുർഗാം |

സുഗ്രീവലക്ഷ്മണമരുത്സുതഗന്ധമാദ -

നീലാംഗദർക്ഷപനസാദിഭിരൻവിതോഽഗാത് || 19 ||

തേനീകപാ രഘുപതേരഭിപത്യ സർവേ

ദ്വന്ദ്വം വരുഥമിഭപത്തിരമാശ്വയോധൈഃ |

ജഹ്നുർദ്രുമൈർഗിരിഗദേഷുഭിരംഗദാദ്യാഃ

സീതാഭിമർശഹതമംഗലരാവണേശാൻ || 20 ||

രക്ഷഃപതിഃ സ്വബലനഷ്ടിമവേക്ഷ്യ രുഷ്ട

ആരുഹ്യ യാനകമമാഭിസസാര രാമം |

സ്വഃസ്വന്ദനേ ദൃമതി മാതലിനോപനീതേ

വിഭ്രാജമാനമഹനന്നിശിതൈഃ ക്ഷുരപ്രൈഃ || 21 ||

രാമസ്തമാഹ പുരുഷാദപുരീഷ യനഃ

കാന്താസമക്ഷമസതാപഹൃതാ ശ്വവത് തേ |

ത്യക്തത്രപന്ധ ഫലമദ്യ ജുഗുപ്സിതന്ധ

യച്ഛാമി കാല ഇവ കർതൃരലംഘ്യവീര്യഃ || 22 ||

ഏവം ക്ഷിപൻ ധനുഷി സന്ധിതമുത്സസർജ

ബാണം സ വജ്രമിവ തദ്ധൃദയം ബിഭേദ |

സോഽസൃഗ് വമൻ ദശമുഖൈർന്യപതദ് വിമാനാ -

ദ്ധാഹേതി ജൽപതി ജനേ സുകൃതീവ രിക്തഃ || 23 ||

തതോ നിഷ്ക്രമ്യ ലങ്കായാ യാതുധാൻയഃ സഹസ്രശഃ |

മന്ദോദർയാ സമം തസ്മിൻ പ്രരുദത്യ ഉപാദ്രവൻ || 24 ||

സ്വാൻ സ്വാൻ ബന്ധൂൻ പരിഷ്വജ്യ ലക്ഷ്മണേഷുഭിരർഭിതാൻ |

രുരുദുഃ സുസ്വരം ദീനാ ഘ്നന്ത്യ ആത്മാനമാത്മനാ || 25 ||

ഹാ ഹതാഃ സ്ഥ വയം നാഥ ലോകരാവണ രാവണ |

കം യായാച്ഛരണം ലങ്കാ ത്വദ്വിഹീനാ പരാർഭിതാ || 26 ||

നൈവം വേദ മഹാഭാഗ ഭവാൻ കാമവശം ഗതഃ |

തേജോഽനുഭാവം സീതായാ യേന നീതോ ദശാമിമാം || 27 ||

കൃതൈഷാ വിധവാ ലങ്കാ വയം ച കുലനന്ദന |

ദേഹഃ കൃതോഽന്നം ഗൃധ്രാണാമാത്മാ നരകഹേതവേ || 28 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

സ്വാനാം വിഭീഷണശ്ചക്രേ കോസലേന്ദ്രാനുമോദിതഃ |

പിതൃമേധവിധാനേന യദുക്തം സാമ്പരായികം || 29 ||

തതോ ദദർശ ഭഗവാനശോകവനികാശ്രമേ |

ക്ഷാമാം സ്വവിരഹവ്യാധിം ശിംശപാമൂലമാസ്ഥിതാം || 30 ||

രാമഃ പ്രിയതമാം ഭാർയാം ദീനാം വീക്ഷ്യാൻവകമ്പത |

ആത്മസന്ദർശനാഘ്നാദവികസൻമുഖപങ്കജാം || 31 ||

ആരോപ്യാരുരുഹേ യാനം ഭ്രാതൃഭ്യോ ഹനുമദ്യുതഃ |

വിഭീഷണായ ഭഗവാൻ ദത്ത്വാ രക്ഷോഗണേശതാം || 32 ||

ലങ്കായുഗ്ദ്ധ കൽപാന്തം യയൗ ചീർണവ്രതഃ പുരീം |
അവകീര്യമാണഃ കുസുമൈർലോകപാലാർപിതൈഃ പഥി || 33 ||

ഉപഗീയമാനചരിതഃ ശതധൃത്യാദിഭിർമുദാ |
ഗോമൂത്രയാവകം ശ്രുത്വാ ഭ്രാതരം വൽകലാംബരം || 34 ||

മഹാകാരുണികോത്ഥപൃജ്ജടിലം സ്ഥണ്ഡിലേശയം |
ഭരതഃ പ്രാപ്തമാകർണ്യ പൗരാമാത്യപുരോഹിതൈഃ || 35 ||

പാദുകേ ശിരസി ന്യസ്യ രാമം പ്രത്യുദ്യതോഗ്രജം |
നന്ദിഗ്രാമാത് സ്വശിബിരാദ് ഗീതവാദിത്രനിഃസൃന്തൈഃ || 36 ||

ബ്രഹ്മഘോഷേണ ച മുഹൂഃ പാദ്ഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ |
സ്വർണകക്ഷപതാകാഭിർഹൈമൈശ്ചിത്രധൃജൈ രഥൈഃ || 37 ||

സദശ്ച രുക്മസന്നാഹൈർഭടൈഃ പുരടവർമഭിഃ |
ശ്രേണീഭിർവാരമുഖ്യാഭിർഭൃത്യൈശ്ചൈവ പദാനുഗൈഃ || 38 ||

പാരമേഷ്ഠ്യാന്യുപാദായ പൺയാന്യുച്ചാവചാനി ച |
പാദയോർന്യപതത് പ്രേമ്ണാ പ്രക്ലിന്നഹൃദയേക്ഷണഃ || 39 ||

പാദുകേ ന്യസ്യ പുരതഃ
പ്രാഞ്ജലിർബാഷ്പലോചനഃ |
തമാശ്ലിഷ്യ ചിരം ദോർഭ്യം
സ്നാപയൻ നേത്രജൈർജലൈഃ || 40 ||

രാമോ ലക്ഷ്മണസീതാഭ്യം വിപ്രഭ്യോ യേർഹസത്തമാഃ |
തേഭ്യഃ സ്വയം നമശ്ചക്ര പ്രജാഭിശ്ച നമസ്കൃതഃ || 41 ||

ധുൻവന്ത ഉത്തരാസംഗാൻ പതിം വീക്ഷ്യ ചിരാഗതം |
ഉത്തരാഃ കോസലാ മാൽയൈഃ കിരന്തോ നന്യതുർമുദാ || 42 ||

പാദുകേ ഭരതോഽഗൃഹ്ണാച്ചാമരവൃജനോത്തമേ |
വിഭീഷണം സസുഗ്രീവഃ ശ്വേതച്ഛത്രം മരുത്സുതഃ || 43 ||

ധനുർനിഷംഗാംഛത്രൗഛ്നഃ സീതാ തീർഥകമണ്ഡലും |
അബിഭ്രദംഗദഃ ഖഡ്ഗം ഹൈമം ചർമർക്ഷരാൺ നൃപ || 44 ||

പുഷ്പകസ്ഥോഽൻവിതഃ സ്ത്രീഭിഃ സ്തുതമാനശ്ച വന്ദിഭിഃ |
വിരേജേ ഭഗവാൻ രാജൻ ഗ്രഹൈശ്ചന്ദ്ര ഇവോദിതഃ || 45 ||

ഭ്രാതൃഭിർനന്ദിതഃ സോഽപി സോത്സവാം പ്രാവിശത് പുരീം |
പ്രവിശ്യ രാജഭവനം ഗുരുപത്നീഃ സ്വമാതരം || 46 ||

ഗുരുൻ വയസ്യാവരജാൻ പുജിതഃ പ്രത്യപുജയത് |
വൈദേഹീ ലക്ഷ്മണശ്ചൈവ യഥാവത് സമുപേയതഃ || 47 ||

പുത്രാൻ സ്വമാതരസ്താസ്തു
പ്രാണാംസ്തൻവ ഇവോത്ഥിതാഃ |
ആരോപ്യാങ്കേഭിഷിഞ്ചന്ത്യോ
ബാഷ്പൗഘൈർവിജഹുഃ ശുചഃ || 48 ||

ജടാ നിർമുച്യ വിധിവത് കുലവൃദ്ധൈഃ സമം ഗുരുഃ |
അഭ്യുഷിഞ്ചദ് യഥൈവേന്ദ്രം ചതുഃസിന്ധുജലാദിഭിഃ || 49 ||

ഏവം കൃതശിരഃസ്നാനഃ സുവാസാഃ സ്രഗ്വലങ്കൃതഃ |
സ്വലങ്കൃതൈഃ സുവാസോദിർഭ്രാതൃഭിർഭാര്യയാ ബഭൗ || 50 ||

അഗ്രഹീദാസനം ഭ്രാത്രോ പ്രണിപത്യ പ്രസാദിതഃ |
പ്രജാഃ സ്വധർമ്മനിരതാ വർണാശ്രമഗുണാൻവിതാഃ |
ജുഗോപ പിതൃവദ് രാമോ മേനിരേ പിതരം ച തം || 51 ||

ഭൂതതായാം വർതമാനായാം കാലഃ കൃതസമോദ്ഭവത് |
രാമേ രാജനി ധർമജ്ഞേ സർവഭൂതസുഖാവഹേ || 52 ||

വനാനി നദ്യോ ഗിരയോ വർഷാണി ദ്വീപസിന്ധവഃ |
സർവേ കാമദുഃഖാ ആസൻ പ്രജാനാം ഭരതർഷഭ || 53 ||

നാധിവ്യാധിജരാഗ്യാനിദുഃഖശോകഭയക്ലമാഃ |
മൃത്യുശ്ചാനിച്ഛതാം നാസീദ് രാമേ രാജന്യധോക്ഷജേ || 54 ||

ഏകപത്നീവ്രതധരോ രാജർഷിചരിതഃ ശുചിഃ |
സ്വധർമം ഗൃഹമേധീയം ശിക്ഷയൻ സ്വയമാചരത് || 55 ||

പ്രേമ്ണാനുവൃത്തയാ ശീലേന പ്രശ്രയാവനതാ സതീ |
ഭിയാ ഹിയാ ച ഭാവജ്ഞാ ഭർതൃഃ സീതാഹരൻമനഃ || 56 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
നവമസ്കന്ധേ രാമചരിതേ ദശമോധ്യായഃ ||